

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Adina Achim | Emanuela Patrichi | Laura Piroș | Anca Veronica Tăut

caiet de
aplicații

CLASA

4

SINAPSIS®

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Adina Achim | Emanuela Patrichi | Laura Piroș | Anca Veronica Tăut

caiet de
aplicații

CLASA

4

SINAPSIS®

Sinapsis Publishing Projects
Cluj-Napoca, 2026

Cuprins

REACTUALIZAREA CUNOȘTIINȚELOR DIN

CLASA A III-A 5

Iată ce știu! (1) 10

SEMNELE DE PUNCTUAȚIE

Enunțul, propoziția, textul 12

Punctul, semnul întrebării, semnul exclamării 14

A afirma și a nega 15

Punctul și alte semne de punctuație 16

Semnul întrebării și alte semne de punctuație 17

Semnul exclamării și alte semne de punctuație 18

Ghilimelele 19

Punctele de suspensie 20

Repet, remediez, reușesc! 21

Iată ce știu! (2) 22

FONETICĂ

Sunet, literă, silabă, cuvânt, vocală, consoană 24

Scrierea corectă a cuvintelor cu literele ă, â, î, ș, ț, x 25

Scrierea corectă a cuvintelor cu m înaintea de b și p 26

Scrierea corectă a cuvintelor cu oa, ea, ia, ie, ua, uă 27

Scrierea corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere 28

Scrierea corectă a pronumelor personale și a verbelor 29

Repet, remediez, reușesc! 30

Iată ce știu! (3) 32

VOCABULAR

Sensul cuvintelor 34

Cuvinte cu sens asemănător 35

Cuvinte cu sens opus 36

Cuvinte cu aceeași formă și mai multe înțelesuri 37

Cuvinte cu formă asemănătoare și sensuri diferite 38

Repet, remediez, reușesc! 39

Iată ce știu! (4) 40

UTILIZAREA REGULILOR DE ORTOGRAFIE

Reactualizare. Scrierea corectă a cuvintelor 42

Scrierea corectă a cuvintelor într-una și întruna 44

Scrierea corectă a cuvintelor v-a și va 44

Scrierea corectă a cuvintelor v-ar și var 45

Scrierea corectă a cuvintelor v-au, v-am și v-ați 45

Scrierea corectă a cuvintelor mi-a/mia și mi-au/miau 46

Scrierea corectă a cuvintelor n-ai și nai 46

Scrierea corectă a cuvintelor c-ai și cai 47

Scrierea corectă a cuvintelor ce-l/cel, ce-a/cea, ce-i/cei 47

Scrierea corectă a cuvintelor s-ar și sar 48

Scrierea corectă a cuvintelor c-ar și car 48

Scrierea corectă a cuvintelor c-am/cam, c-a, c-au și c-ați 49

Scrierea corectă a cuvintelor că-i și căi 49

Scrierea corectă a cuvintelor m-ai și mai 50

Scrierea corectă a cuvintelor mi-e și mie 50

Scrierea corectă a cuvintelor mi-i și mii 51

Scrierea corectă a cuvintelor n-oi și noi 51

Scrierea corectă a cuvintelor n-aș și naș 52

Scrierea corectă a cuvintelor l-aș și laș 52

Scrierea corectă a cuvintelor ți-e și ție 53

Scrierea corectă a cuvintelor ce-ai și ceai 53

Scrierea corectă a cuvintelor m-am, te-am, l-am, ne-am, le-am, i-am, te-ai, l-ai, ne-ai, ne-ați, l-ați, le-aș 54

Scrierea corectă a cuvintelor lasă-l, lasă-mă, fă-ți, dă-mi, ia-ți, nu-mi, spune-mi, du-o, du-l, du-te 55

Repet, remediez, reușesc! 56

Iată ce știu! (5) 58

PĂRȚI DE VORBIRE

Substantivul. Recunoaștere 59

Felul substantivului 60

Numărul substantivului 61

Genul substantivului 62

Să exersăm substantivul! 63

Adjectivul 64

Acordul adjectivului cu substantivul 65

Verbul 66

Persoana și numărul verbului 67

Timpul verbului 68
Să exersăm verbul! 69
Pronumele personal. Persoana, numărul și genul
pronomelui personal 70

Alte forme ale pronumelui personal 71
Pronumele personal de politețe 72
Repet, remediez, reușesc! 73
Iată ce știu! (6) 76

PĂRȚI DE PROPOZIȚIE 77

Predicatul exprimat prin verb 79
Să exersăm predicatul! 81
Subiectul 83
Acordul dintre subiect și predicat 86
Propoziția simplă 87
Propoziția dezvoltată 88
Repet, remediez, reușesc! 89
Iată ce știu! (7) 91

TEXTUL

Textul literar narativ 93
Împărțirea unui text pe fragmente. Formularea
ideilor principale 95
Transformarea vorbirii directe în vorbire
indirectă 97
Povestirea unui fragment 99
Textul descriptiv de tip portret 100
Textul în versuri 102
Textul informativ 104
Explorarea textului. Formularea întrebărilor 106
Iată ce știu! (8) 108

SCRIEREA FUNCȚIONALĂ

Afișul. Cartea poștală. Invitația. E-mailul 110
Harta. Traseul turistic 112

SCRIEREA IMAGINATIVĂ

Povestirea pe scurt a unei întâmplări trăite 114
Povestirea pe scurt a unei întâmplări
imaginate 115
Scrierea unui text pentru a te prezenta cuiva
necunoscut 116
Descrierea de tip portret 117
Exprimarea propriilor opinii 118
Benzile desenate 119
Antrenament de scriere creativă. Construirea
firului narativ 120
Criterii de autoevaluare a textelor redactate 121

Iată ce știu! (Evaluare finală 1) 122
Iată ce știu! (Evaluare finală 2) 124
Iată ce știu! (Evaluare finală 3) 126

SOLUȚII 127

Mult succes!

Îți vei reaminti:

- să identifici informații de detaliu dintr-un text;
- să formulezi propoziții pe baza diferitelor sarcini;
- să scrii un text scurt, un bilet;
- să folosești corect semnele de punctuație;
- să scrii cuvintele cu sens asemănător, cu sens opus, cu aceeași formă și sens diferit, ortogramele;
- să recunoști și să folosești corect părțile de vorbire.

- Citește cu atenție textul de mai jos.
- Subliniază cuvintele necunoscute și caută sensul lor în dicționar.

Expediția la capătul pădurii

de Corina Țăranu

Într-o dimineață de vară, Max, ursulețul cu pălărie verde, se rostogolea prin iarbă în fața viziunii lui.

– Azi aș vrea să pornesc într-o aventură! spuse el trăgându-și pălăria peste urechi.

Lila, o vulpiță roșcată, apăru brusc dintre tufe.

– Ce noroc! spuse Lila. Vin și eu cu tine! Îți propun să mergem până la capătul pădurii! Să vedem dacă acolo chiar locuiește bătrânul Arici Călător, cum spune bufnița Matilda.

Entuziasmați, au început să-și pregătească rucsacurile. Max a pus o pătură de picnic, un borcan cu miere și o cutie mare, cu biscuiți. Lila a luat o busolă (care nu funcționa mereu, dar era drăguță), o umbrelă, o plasă de fluturi și o eșarfă cu nod, pe care o purta doar în zile speciale.

Drumul până la marginea pădurii nu era simplu. Mai întâi, au trecut prin Pajiștea Cu Fluturi Plictisiți, care, deși frumoși, păreau să fie într-o permanentă stare de „nu avem chef azi”. Aceștia nici măcar nu le-au răspuns la salut, ceea ce i-a cam supărat pe cei doi călători. Apoi, au ajuns la Podul Ce Scârțâie, care, după fiecare pas, scotea un oftat de parcă se plângea de reumatism. Lila mergea elegant pe vârfuri, dar Max, cu pașii lui grei, părea că-l face să scoată suspine de durere.

Au ajuns în Poiana Încurcătoare, unde fiecare tufiș semăna cu celălalt și au început să meargă în cerc. După ce au descifrat drumul cu ajutorul unor furnici roșii, au ieșit din labirint. În fața lor, se înălța un deal verde, din vârful căruia se vedea întreaga pădure.

– Uite! strigă Lila pe un ton vesel. Acolo e căsuța ariciului! Chiar există!

Au găsit o căsuță mică, rotundă, cu acoperiș din mușchi verde și un coșuleț de fum care scotea nori pufoși. În prag stătea bătrânul Arici Călător. El avea ochelari colorați și o vestă maronie din frunze.

– Bine-ați venit, drumeți! Nu mulți ajung până aici fără să se certe măcar o dată. Voi doi păreți o echipă grozavă!

Era adevărat. Se ajutaseră, râseseră, se rătăciseră împreună și nu se supăraseră niciodată.

Ariciul i-a invitat înăuntru, unde masa era plină cu bunătăți: cireșuri, clătite cu miere, limonadă cu mentă.

După ce au mâncat și au ascultat povești despre ținuturi îndepărtate și animale vorbitoare, din păduri necunoscute, ariciul le-a spus:

– Vă mărturisesc un secret: într-o călătorie reușită nu contează cât de departe ajungi, ci cu cine pornești la drum. Prietenii adevărați fac și cea mai simplă excursie să pară o frumoasă aventură.

– Să știi că ai dreptate, domnule Arici, a șoptit vulpița. Nici gogoșile nu-s bune, dacă le mănânci singur.

Când soarele începu să apună în zare, pădurea se îmbracă în nuanțe aurii, iar Max și Lila s-au gândit că ar fi timpul să pornească spre casă. Ariciul le-a dat în dar câte un mic talisman, câte o ghindă pictată manual, despre care le spuse că le va aduce mereu aminte de acea călătorie specială. Și le mai spuse că prietenia e ceva minunat.

Pe drum, Lila fluieră un cântec inventat pe loc, iar Max o acompanie cu pașii săi greoi, dar ritmați. Nu găsiseră o comoară, nu salvaseră vreo prințesă și nu zburaseră pe spatele unui dragon. Dar făcuseră una dintre cele mai frumoase călătorii: una în care au aflat mai multe despre prietenie, răbdare și bucuria de a fi împreună.

Exerciții de înțelegere a textului

1 Stabilește dacă următoarele enunțuri sunt adevărate (A) sau false (F).

- ☐ a) Personajele care apar în text sunt ursulețul, vulpița și ariciul.
- ☐ b) Ursulețul și vulpița au plecat să caute o școală.
- ☐ c) Poiana Încurcătoare se numea astfel deoarece seamăna cu un labirint.
- ☐ d) Sensul cuvântului „suspine” se referă la „râsete de bucurie”.
- ☐ e) Cuvântul-cheie pentru fragmentul din chenar este „vulpița”.
- ☐ f) Ideea fragmentului din chenar este: „Prietenii se pregătesc pentru excursie”.
- ☐ g) Ariciul era bătrân, avea ochelari și purta o vestă.
- ☐ h) Ursulețul și vulpița au înțeles că prietenia nu este importantă.

2 Transcrie din text enunțurile în care Ariciul le spune un secret.

3 Completează enunțurile, având în vedere succesiunea întâmplărilor din text.

Mai întâi, _____

Apoi, _____

În cele din urmă, _____

4 Explică, în 2-3 enunțuri, ce a vrut să spună vulpița cu următoarele cuvinte: „Nici gogoșile nu-s bune, dacă le mănânci singur.”

5 Dacă ai fi în locul ariciului, ce alt sfat le-ai da celor doi prieteni? Formulează 2-3 enunțuri în care să argumentezi răspunsul.

Exerciții de vocabular

- Recitește textul *Expediția la capătul pădurii*, apoi rezolvă sarcinile de mai jos.

1 Scrie cuvinte cu înțeles asemănător.

entuziasmat → _____

oftat → _____

a descifra → _____

necunoscut → _____

talisman → _____

a acompania → _____

2 Scrie cuvinte cu înțeles opus.

a apărea → _____

simplu → _____

a plânge → _____

uriaș → _____

îndepărtat → _____

a porni → _____

3 Scrie sensurile următoarelor cuvinte subliniate în text: **ton**, **mare**, **vară**, **dar**, apoi scrie și alte sensuri pe care aceste cuvinte le pot avea. Alcătuiește enunțuri în care aceste cuvinte să aibă alt înțeles decât cel din text.

4 Înlocuiește o literă din fiecare cuvânt, pentru a obține cuvinte noi. Poți găsi 2-3 posibilități?

plasă → _____

cerc → _____

zare → _____

nod → _____

5 Formează *familia de cuvinte* pentru cuvintele de mai jos.

pădure → _____

prieten → _____

6 Citește enunțurile și taie cuvântul care se repetă inutil.

a) Au început să se învârtă în cerc.

b) Ursulețul și vulpița au intrat înăuntru.

c) Ei au coborât jos din autobuz.

d) Ghinda era pictată manual cu mâna.

e) Prietenii au avansat înainte prin pădure.

f) Vulpița a șoptit încet secretul său.

Exerciții de scriere corectă

- 1 Alcătuieste enunțuri care să aibă legătură cu textul *Expediția la capătul pădurii*, în care să folosești următoarele semne de punctuație: punct (.), semnul întrebării (?), semnul exclamării (!), virgula (,), linia de dialog (–) și două puncte (:).

- 2 Încercuiește varianta corectă a cuvintelor colorate.

- Trăiau **odată/ o dată**, într-o pădure, doi prieteni.
- Ursulețul și prietena **s-a/ sa**, vulpița, **s-au/ sau** hotărât să meargă în excursie.
- Bufnița le-a spus prietenilor **să-i/ săi** că **s-ar/ sar** putea să afle casa ariciului.
- Vulpița **i-a/ ia** în bagaj o busolă care **numai/ nu mai** merge.
- Pe ursuleț **nu-l/ nul** deranja să meargă până **l-a/ la** capătul pădurii.
- Ariciul **i-a/ ia** dat fiecăruia câte un talisman, iar cei doi prieteni **i-au/ iau** mulțumit.
- **Numai/ Nu mai** când s-a înserat au plecat spre casă.

- 3 Subliniază cuvintele scrise greșit, apoi transcrie corect enunțurile.

Prieteni doreau să meargă în expediție la Ariciul Călător.

În Poeana Încurcătuare s-au împiedicat de aceeași buturugă înegrită.

Lila a avut o idee bună: să ia o umbrelă care se strânghe.

Când se înnopta, cei doi prieteni s-au întors din extraordinara călătorie.

- 4 Imaginează-ți că tu ești ursulețul sau vulpița. Scrie un bilet către arici, în care să îi mulțumești pentru talisman. Folosește următoarele cuvinte: *cadou, folositor, eu, doresc*. Amintește-ți care sunt elementele unui bilet.

Exerciții de gramatică (Părți de vorbire)

- 1 Citește enunțurile. Completează tabelul cu câte două părți de vorbire.

Acolo ei au găsit o căsuță mică, rotundă, cu acoperiș din mușchi verde și un coșuleț de fum care scotea nori pufoși. În prag stătea bătrânul Arici Călător. El avea ochelari colorați și o vestă maronie din frunze.

substantive	adjective	verbe	pronume

- 2 Alege răspunsul corect pentru fiecare situație.

- Găsește substantivul la numărul singular, genul feminin.
a) pălărie b) drumeți c) trofeu
- Găsește substantivul propriu la genul masculin.
a) Matilda b) Lila c) Max
- Găsește un adjectiv care se acordă cu substantivul *furnici*.
a) roșie b) roșii c) roșu
- Găsește care adjectiv se acordă cu forma de singular, genul masculin a substantivului *călători*.
a) obosit b) obosiți c) obosite
- Găsește verbul la numărul singular.
a) au găsit b) a spus c) mergeau
- Găsește pronumele care poate înlocui numele *Lila*.
a) ele b) ea c) ei

- 3 Scrie un text de 6-7 enunțuri, ca o continuare a textului *Expediția la capătul pădurii*, în care să folosești părțile de vorbire din tabel.

substantive	adjective	verbe	pronume
iepure, săculeț	misterios, jucăuș	a rămas, au descoperit	ei, voi

Iată ce știi! (1)

- Citește textul.

În grădina Școlii Primare „Luminița”, chiar lângă terenul de sport, creștea un stejar bătrân, atât de mare încât părea că își sprijină crengile direct pe nori. Nimeni nu-i dădea prea multă atenție. Toți copiii treceau pe lângă el. Se grăbeau spre terenul de fotbal, spre băncuțele de la umbră sau spre chioșcul de unde cumpărau batoane cu cereale și alte bunătăți.

Toți, mai puțin Sasha, o fetiță de 10 ani, cu ochi mari și albaștri, care adora să citească, să observe găzele și să stea în liniște.

Într-o după-amiază de vineri, când ceilalți copii erau ocupați cu jocurile, Sasha s-a dus cu o carte lângă stejar și s-a așezat la umbra lui. A închis ochii și a oftat adânc.

— Mi-aș dori să am și eu un loc doar al meu... un loc unde să fiu înțeleasă, a spus ea încet, ca și cum i s-ar fi confesat copacului.

Dintr-odată, o adiere ușoară a mișcat frunzele stejarului. Sasha a simțit o furnicătură pe ceafă și, când a deschis ochii, a văzut ceva ce sigur nu fusese acolo înainte: o ușiță rotundă, sculptată în scoarța stejarului, chiar la baza trunchiului.

Curioasă, Sasha s-a apropiat. Pe ușă scria: „Pentru copiii care caută cu inima, nu cu ochii”.

Sasha a ezitat o clipă, apoi a atins clanța. Ușa s-a deschis singură, fără niciun zgomot, și în spatele ei... era o încăpere magică, construită în interiorul stejarului. Pereții erau din rădăcini împletite, iar ferestrele acoperite cu perdele țesute din petale de flori. Înăuntru, lumina era caldă, ca la apus.

— Intră, Sasha! o chemă o voce blândă.

În mijlocul camerei stătea un bursuc bătrân, cu ochelari rotunzi și papion galben. El răsfoia un carnet gros.

— Cum de îmi știi numele? l-a întrebat fetița uimită.

— Căsuța îi recunoaște pe cei cu suflet curat. Eu sunt domnul Rădăcină, paznicul copacului și păstrătorul viselor neîmpărtășite.

Sasha a pășit sfios înăuntru.

(Căsuța din stejar, Corina Țăranu)

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- Stejarul bătrân creștea ...

a) lângă băncuțe.

b) lângă terenul de sport.

c) lângă chioșc.

- Sasha adora...

a) să se plimbe.

b) să se joace.

c) să citească.

- Dorința Sashei era să aibă...

a) un loc doar ale ei.

b) mulți prieteni.

c) multe cărți.

- Fetița a descoperit în interiorul copacului...

a) o ușă.

b) un mesaj.

c) o încăpere magică.

- Bursucul din stejar avea misiunea de a păstra...

a) visele neîmpărtășite.

b) liniștea în pădure.

c) sufletul curat.

2 E bine că fetița a deschis ușa și a intrat în încăperea magică din stejar? Argumentează-ți alegerea.
Da, pentru că _____

Nu, pentru că _____

3 Formulează o idee principală pentru fragmentul din chenar.

4 Caută în fragmentul din chenar câte două părți de vorbire și scrie-le în tabel.

substantive	adjective	verbe	pronume

5 Alcătuieste enunțuri care să aibă legătură cu textul citit și în care să folosești ortogramele: **s-au**, **l-a**, **săi**.

6 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

- La sfârșitul enunțului – *Intră, Sasha!* s-a folosit semnul exclamării, deoarece enunțul exprimă...
a) o întrebare. b) un îndemn. c) o enumerare.
- Sensul pe care îl au în text cuvintele *vis neîmpărtășite* este...
a) vise frumoase. b) vise ireale. c) vise nespuse nimănui.
- Enunțul în care cuvântul *mare* are alt sens decât cel din text este...
a) Stejarul a crescut mare. b) Pe mare plutesc vapoare. c) Sasha avea o mare dorință.

7 Ce crezi că s-a întâmplat după ce Sasha a intrat în încăperea magică? Continuă textul cu încă trei enunțuri.

Descriptori de performanță

	1	2	3	4	5	6	7
FB	5 răspunsuri	Enunț complet și corect	Enunț complet și corect	8 cuvinte	3 enunțuri	3 răspunsuri	3 enunțuri
B	3-4 răspunsuri	Enunț cu 2 greșeli	Enunț cu 2 greșeli	5-7 cuvinte	2 enunțuri	2 răspunsuri	2 enunțuri
S	2 răspunsuri	Enunț lacunar și cu 1-2 greșeli	Enunț lacunar și cu 1-2 greșeli	3-4 cuvinte	1 enunț	1 răspuns	1 enunț

Semnele de punctuație

Enunțul, propoziția, textul

Vei învăța:

- să utilizezi corect semnele de punctuație în scrierea enunțurilor și a textelor;
- să citești expresiv enunțuri și texte, cu intonația impusă de semnele de punctuație.

- 1 Ordonează cuvintele date în cel puțin două moduri, pentru a obține propoziții diferite.

a) amestecau frunzele colorate copacilor se zeci nuanțe în de ale

b) umbra cărarea de lună se vedea greoaie a ariciului luminată pe

- 2 a) Observă cum poate fi îmbogățită o propoziție, prin adăugarea de cuvinte, în mod succesiv.

Ariciul a căutat.

Ariciul a căutat **noaptea**.

Ariciul a căutat **toată** noaptea.

Ariciul a căutat toată noaptea **mâncare**.

Ariciul a căutat toată noaptea mâncare **în pădure**.

Bătrânul arici a căutat toată noaptea mâncare în pădure.

b) Îmbogățește propoziția de mai jos, adăugând succesiv câte un cuvânt.

Soarele mângâia.

- 3 Îmbogățește fiecare propoziție, prin adăugarea mai multor cuvinte.

Soarele mângâia.

Ariciul a ieșit.

Noaptea se lasă.

Bufnița a adus.

- 4 Citește cu atenție textul și transcrie propozițiile, conform cerințelor.

Era o toamnă frumoasă și blândă. Soarele domol mângâia întreaga pădure. Priveliștea îți lua graiul. În frunzele copacilor se amestecau zeci de nuanțe aurii, roșiatice și arămii. În lumina apusului, copacii păreau în flăcări.

Bătrânul Moș Arici ieși pe cărare pentru a căuta ceva de mâncare. De-abia își purta cojocul de ace. Noaptea se lăsa încet peste pădure. Liniștea alunga micile vietăți în culcușuri. Pe cărarea luminată doar de lună se vedea umbra greoaie a bătrânului arici. Căută toată noaptea, dar nu găsi nimic. Necăjit, înainte de zori, se întoarse în căsuța lui din crengi, frunze uscate, iarbă și mușchi. Aproape închise ochii când auzi în ușă un ciocănit puternic:

– Cioc! Cioc! Cioc! Moș Arici, deschide!

– Cine bate la ușa mea la ora aceasta? bodogăni el și deschise ușa.

În fața lui era doamna Bufniță cu o ulcică plină cu supă de melci. O pregătise special pentru el.

– Poftește, Moș Arici! Mănâncă bine ca să prinzi putere! Te las cu bine, că acușica se face ziuă!

Bătrânul arici îi mulțumi, iar bufnița își luă zborul. Apoi mănă din supa delicioasă câteva linguri și adormi cu gândul la răsplata pe care voia să o pregătească pentru bufnița cea bună.

- a) Propoziția în care este menționat anotimpul în care se petrece întâmplarea;

- b) o propoziție formată din șase cuvinte;

- c) o propoziție care exprimă un îndemn;

- d) o propoziție care solicită o informație.

- 5 Completează enunțurile cu detalii din text.

Era o toamnă _____ și _____. În frunzele _____, se amestecau nuanțe _____, _____ și _____.

Moș Arici ieși _____ pentru a _____. _____, se vedea umbra _____ a bătrânului arici.

- 6 Care dintre titlurile de mai jos se potrivește textului citit? Explică într-un enunț părerea ta.

Noaptea înfricoșătoare

Toamna cea aurie

Prietenie

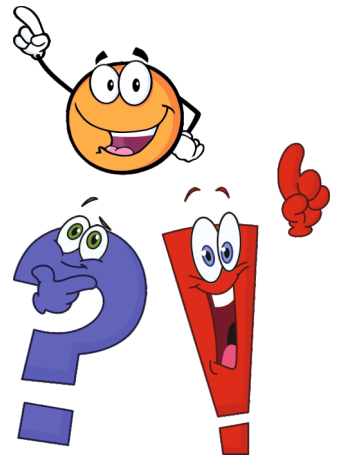
- 7 Selectează și transcrie enunțul care redă învățătura textului citit.

Noaptea este un bun sfetnic.

◆ Cine caută găsește. ◆

Prietenul la nevoie se cunoaște.

Punctul, semnul întrebării, semnul exclamării

- 1 Completează propozițiile de mai jos cu semnele de punctuație potrivite.

Toate lucrurile din camera lor erau întoarse pe dos ☐

Bogdan întreabă:

☐ Ce s-a întâmplat cu biroul meu?

Daria la fel:

– Cine a umblat prin dulapul meu ☐

Copiii au privit în jur mirați ☐ Au început să strige nedumeriți:

– Niciun lucru nu mai este la locul lui ☐

Băiatul se întoarse spre patul său ☐ Trântit printre perne, Piticul Anapoda dormea dus ☐

- 2 Citește explicațiile de mai jos și notează felul fiecărei propoziții.

Propoziția **enunțiativă** comunică o informație sau o constatare. La finalul ei se pune **punct**.

În propoziția **interogativă** se solicită informații. La finalul ei se pune **semnul întrebării**.

Propoziția **exclamativă** exprimă o strigare, o mirare, un sfat, o poruncă, un salut, o rugămintă, o mulțumire, o urare, un salut, un sunet din natură. La finalul ei se pune **semnul exclamării**.

Bogdan s-a apropiat de pitic.

– Hei, trezește-te!

Piticul s-a trezit buimăcit de strigătul băiatului.

– Cine ești și cum te numești?

– Sunt Piticul Anapoda.

– Și ce cauți aici, în camera mea și a surorii mele?

- 3 Continuă dialogul dintre Bogdan și Piticul Anapoda, adăugând:

• o propoziție enunțiativă; ♦ • o propoziție interogativă; ♦ • o propoziție exclamativă.

- 4 Scrie:

a) o propoziție enunțiativă despre școală;

b) o propoziție interogativă despre caietul de limba română;

c) o propoziție exclamativă despre un coleg/ o colegă de clasă.

A afirma și a nega

- 1 Completează propozițiile de mai jos cu cuvintele potrivite de alături.

La școală

În fiecare zi, ajung la _____ la școală. La începutul _____, îmi așez lucrurile în ordine pe bancă. Sunt _____ mereu la explicațiile învățătoarei mele. Nu _____ neîntrebat în timpul lecțiilor. Nu îmi _____ colegii. Lucrez în _____ exercițiile primite. În pauze, mă joc cu _____ colegii. _____ alerg pe coridoarele școlii. Nu las pe jos _____. La școală, _____ regulile clasei mele și ale _____.

școlii	deranjez
liniște	nu
orelor	timp
atent	mizerii
respect	toți
vorbesc	bucată

- 2 Citește explicațiile de mai jos. Selectează de la exercițiul 1 câte două propoziții și transcrie-le la locul potrivit.

a) Propozițiile afirmative exprimă o confirmare, o aprobare.

b) Propozițiile negative exprimă o negare, o dezaprobare.

- 3 Transformă:

a) propozițiile afirmative în propoziții negative;

Angelei îi place înghețata. _____

Îmi place zborul cu avionul. _____

b) propozițiile negative în propoziții afirmative.

Patricia nu își face temele zilnic. _____

Noi nu suntem punctuali la școală. _____

- 4 Citește propoziția exclamativă negativă și propoziția exclamativă afirmativă. Este oare diferit mesajul pe care îl transmite fiecare propoziție? Explică într-un enunț.

Nu minți niciodată!

Spune întotdeauna adevărul!

- 5 Scrie propoziții exclamative afirmative care au același mesaj ca propozițiile exclamative negative.

Nu distrugeți natura! _____

Nu alerga pe scări! _____

Nu faceți zgomot! _____

Punctul și alte semne de punctuație

1 Observă imaginea și alcătuiște:

a) o propoziție enunțiativă;

b) un enunț în care virgula este folosită între cuvintele unei enumerări;

c) un enunț în care semnul două puncte este utilizat înaintea unei enumerări.

2 Înlocuiește cuvântul subliniat cu o enumerare de cuvinte care să ofere informații detaliate.

a) Acestea sunt insecte.

b) Ele au cules din pădure flori.

3 Scrie un text format din opt propoziții enunțiative despre imaginea de la exercițiul **1**.

Folosește virgula și două puncte în cadrul unor enumerări. Dă-i un titlu potrivit.

Respectă părțile textului.

Semnul întrebării și alte semne de punctuație

- 1 Completează propozițiile de mai jos cu semnele de punctuație potrivite și explică folosirea acestora.

Zâna Margaretă s-a apropiat încet de Zâna Clopoțel, ținând în mâini un coșuleț cu margarete proaspăt culese. Ea a întrebat-o pe Zâna Clopoțel:

Ce zici? Vrei să facem o dulceață delicioasă din petalele de flori?

Da! Putem folosi și petalele culese de mine.

- Am folosit *punctul*
- Am folosit *semnul întrebării*
- Am utilizat *două puncte*
- Am utilizat *linia de dialog*

- 2 Alcătuieste un dialog între Zâna Mac și Elful Bucătar, în care să folosești întrebările de alături, în ordinea pe care o dorești tu.

Ce...? De unde...? Cum...? De ce...?

- 3 Încercuiește greșelile de punctuație și transcrie corect enunțurile.

Doamna învățătoare l-a întrebat pe Bogdan ?

? Ce surse ai folosit pentru proiectul tău despre Europa .

. Am folosit ? atlasul geografic . clipuri de pe Youtube și site-ul *geogra.org* ?

Ghilimelele

- 1** Citește cu atenție despre situațiile în care sunt folosite ghilimelele și completează apoi enunțurile date cu ghilimele, acolo unde este nevoie de ele.

Ghilimelele se folosesc pentru:

a reproduce cuvintele
unei persoane;

a reproduce gândurile
unui personaj;

a reproduce un
citat dintr-un text;

a evidenția
titlul unei cărți;

a evidenția numele
unei instituții;

a evidenția sensul diferit/
opus al unui cuvânt;

- a) Verișoara Elvirei învață la Școala Gimnazială George Coșbuc.
- b) În fiecare zi îmi amintesc cuvintele: Fii atent la ore! spuse de mama.
- c) Cartea preferată a Dariei este Vrăjitorul din Oz.
- d) Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini.
(Mihai Eminescu)
- e) Tudor a fost așa de atent în clasă, încât nu a știut ce teme are de făcut.
- f) Fug de mine fiindcă sunt așa de urâtă, s-a gândit rățușca și a închis ochii.
(„Rățușca cea urâtă”, de Hans Christian Andersen)

- 2** Formulează enunțuri, folosind ghilimelele pentru:

- a) a evidenția titlul unui film vizionat ultima dată de tine;
-
- b) a marca numele unei librării de unde îți place să îți cumperi cărți;
-
- c) a evidenția cuvântul *curajos*, pe care să îl folosești cu sensul exact opus;
-
- d) a scrie un citat dintr-o carte.
-

- 3** Citește fiecare enunț și explică de ce s-au folosit ghilimelele.

- a) „Nimeni nu vrea să se joace cu mine”, își spuse în gând bietul copilăș.
-
- b) Mihai Eminescu a scris poezia „Somnoroase păsărele”.
-
- c) Iedul cel mic își aminti pe dată cuvintele mamei: „Dragii mamei copilăși, nu deschideți până ce nu-ți auzi glasul meu!”.
-

Soluții

Țată ce știi! (1) - pag. 10

- 1 b, c, a, c, a. 2 Da, pentru că acolo putea găsi locul mult dorit, în care să fie înțeleasă. Nu, pentru că intrând în încăperea magică putea întâmpina pericole. (sau orice alt răspuns argumentat) 3 Bursucul i-a explicat Sashei că i-a recunoscut numele deoarece căsuța recunoștea pe cei cu sufletul curat. (sau orice altă reformulare) 4 Camerei, fetița, rotunzi, galbeni, stătea, recunoaște, el, Eu. 5 Toți copiii s-au dus grăbiți la terenul de fotbal. Sasha l-a întâlnit pe domnul Rădăcină în încăperea magică. Stejarul recunoștea numele vizitatorilor săi, cu suflet curat. 6 b, c, b. 7 Răspunsuri libere, subiective.

Țată ce știi! (2) - pag. 22

- 1 a) Copiii au hotărât să dezlege misterul bicicletei care apărea în locuri diferite ale cartierului, în fiecare dimineață. b) Cel mai ciudat li se părea că în coșuleț erau de fiecare dată alte lucruri. c) Copiii au ajuns la concluzia că bicicleta misterioasă ajuta oamenii. 2 a) – Iar tanti Mimi a găsit medicamente! b) – Ce vi se pare cel mai ciudat? c) – Ăăă... d) „Oare cine conduce bicicleta dintr-un loc în altul?” (sau orice alt enunț valid) 3 punct, două puncte, virgulă, virgulă, punct, punct, punct, punct, virgulă, punct, linie de dialog, virgulă, semnul întrebării, linie de dialog, semnul exclamării, punct. 4 a) semnul *două puncte* s-a folosit înaintea unei enumerări. b) virgula s-a folosit între cuvintele unei enumerări; c) virgula separă cuvântul care exprimă adresarea de restul cuvintelor din propoziție. 5 răspuns liber, cu respectarea cerințelor.

Țată ce știi! (3) - pag. 32

- 1 cea-suri, cioa-ră, gean-tă, i-ma-gi-nea-ză, îm-pa-che-ta, chi-ta-ră, în-ghe-ța-tă, ghi-o-cel sau orice cuvânt valid. 2 Ea îi ajută pe oameni să rezolve probleme simple sau complexe. De exemplu, când căutăm informații pe un dispozitiv, IA ne poate oferi răspunsuri rapide și clare. Acestea explică lecțiile de geografie, geometrie sau chimie. (sau orice alt enunț valid). 3 exact, explică, exemplu, excelent, exerciții, există, extraordinar, text. 4 a) Oamenii vor **reuși** doar **împreună** să **folosească** IA cu **înțelepciune**. b) Roboții pot **împacheta** diferite produse: **bomboane**, **ceasuri** sau **lămpi**. c) Elevii pot să **înțeleagă** mai bine lecțiile de **geografie**, **explicate** cu aplicațiile **inteligente**. 5 Redactarea textului cu respectarea cerințelor.

Țată ce știi! (4) - pag. 40

- 1 a) La trezire, Vlad era somnoros. Cuvintele din text care indică starea lui sunt: „energie care seamăna mai mult cu somnolența unei pisici”. b) Eu cred că acest cuvânt înseamnă „model”. c) O persoană care are ton ironic vorbește cu un ton batjocoritor. (sau orice răspuns valid). 2 putere, captivant, au fost primiți, șansa, secretos, amănunt; 3 agitată, termina, dezlega, scund, subțiri, mic; 4 Vulpea e un animal **șiret**. În vacanță, voi pleca la **mare**. Bunicul are o fire **blândă**. (sau orice enunț valid) 5 eminent, iminent, oral, orar, original, original.

Țată ce știi! (5) - pag. 58

- 1 a) I-aș, b) c-ar, c) c-ai, d) cel e) laș; 2 Dacă va ploua, își va lua umbrela. Fă-ți patul în fiecare dimineață! Nu-mi iau pantofii cei noi astăzi. V-ar ajuta dacă aș scrie eu numele? Du-te la locul tău! 3 a) Lasă-l, b) la-ți, c) S-ar, d) Ți-e e) N-aș; 4 Dă-mi puțin timp, s-ar putea să nu cânt întruna la tobe, m-ai convins să exersezi și la nai. 5 Exemple: M-am convins să merg și azi la sală. Ce-a fost între noi nu te privește. Mi-e frică de câinele vecinilor.

Un instrument de lucru util la clasă:

- este în conformitate cu programa școlară aprobată prin ordin de ministrului nr. 5003/2014;
- oferă situații variate de învățare pentru formarea competențelor specifice disciplinei Limba și literatura română;
- cuprinde aplicații care vizează dezvoltarea proceselor de receptare a mesajului oral și scris în contexte comunicativ-funcționale;
- oferă învățătorului posibilitatea de a integra tematic conținuturile de învățare într-un mod flexibil și original.

Din cuprins:

Semnele de punctuație | Fonetică | Vocabular | Utilizarea regulilor de ortografie | Părți de vorbire | Părți de propoziție | Textul | Scrierea funcțională | Scrierea imaginativă

Editura Sinapsis, Cluj-Napoca
tel.: 0264 423 806
contact@sinapsis.ro

ISBN: 978-606-795-149-3

CPR
Conceput și produs în România